

DECIZIE

6 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând recursul declarat de Ion Țurcan și Valentina Țurcan

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Procurorului raionului Anenii Noi, Viorel Gaina, în interesele lui Vasili Rusu împotriva lui Dionisie Crudu, Ion Țurcan și Valentinei Țurcan cu privire la declararea nulității actelor juridice

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017, prin care au fost restituite cererile de apel declarate de Dionisie Crudu, Ion Țurcan și Valentina Țurcan

constată:

La 7 iulie 2016, Procurorul raionului Anenii Noi, Viorel Gaina, în interesele lui Vasili Rusu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dionisie Crudu, Ion Țurcan și Valentinei Țurcan, intervenient accesoriu ÎS „Cadastru” Oficiul Cadastral Teritorial Anenii Noi, notarul public Viorica Badalova și notarul public Angela Jeleznîi cu privire la declararea nulității actelor juridice.

În motivarea acțiunii a invocat că la cererea lui Vasili Rusu din 23 iunie 2016, înaintată către Procuratura raionului Anenii Noi, a fost efectuat un control.

Indică că în rezultatul controlului s-a stabilit că la 28 ianuarie 2015, în urma înțelegerii cu Iurie Carp și Dionisie Crudu, precum că ultimii îl vor întreține pe viață, Vasili Rusu a întocmit un contract de donație, autentificat la notarul public Viorica Badalova, prin care dânsul a transmis cu titlu gratuit în proprietatea lui Dionisie Crudu terenul pentru construcție cu numărul cadastral 1027114.301 și casa de locuit cu numărul cadastral 1027114.301.01, amplasate în sat. Floreni, raionul Anenii Noi, cu condiția menținerii abitației viagere pe tot parcursul vieții donatorului în această casă.

Notează că în legătură cu faptul că Vasili Rusu nu cunoaște să citească grafia latină, acestuia în voce i-a fost citit contractul de donație de către notarul public Viorica Badalov, în rezultatul căruia părțile l-au semnat.

Comunică că la 29 ianuarie 2015, contractul de donație, precum și grevarea dreptului patrimonial de abitație a lui Vasili Rusu a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile.

Mai relatează că la 25 martie 2015, de către notarul public Angela Jeleznîi a fost întocmită declarația din numele lui Vasili Rusu, precum că ultimul renunță la dreptul de abitație în casa de locuit cu numărul cadastral 1027114.301.01 și terenul pentru construcție cu numărul cadastral 1027114.301 din sat. Floreni, raionul Anenii Noi, indicând că dânsul are un alt loc de trai în sat. Floreni, raionul Anenii Noi, însă fără a identifica concret domiciliul nou și fără a anexa careva probe care să demonstreze acest fapt.

Sușține că în cadrul examinării declarației s-a stabilit că declarația a fost întocmită în grafia latină, pe care Vasili Rusu nu o cunoaște, iar din conținutul declarației nu urmează că i-a fost adusă la cunoștință în formă admisibilă.

La fel, menționează că în aceeași zi la notarul public Angela Crudu a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, prin care Dionisie Crudu a vândut lui Ion Țurcan și Valentinei Țurcan casa de locuit cu numărul cadastral 1027114.301.01 și terenul cu numărul cadastral 1027114.301 din sat. Floreni, raionul Anenii Noi, la preț de 30000 lei, care i-au fost transmiși prin contract de donație.

Relevă că ulterior, la 26 martie 2016, contractul de vânzare-cumpărare din 25 martie 2016 a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile, iar lui Vasili Rusu i-a fost stins dreptul grevat de abitație viageră, ultimul la moment neavând niciun loc de trai.

Afirmă că Dionisie Crudu prin dol, sub pretextul întreținerii pe viață a lui Vasili Rusu a obținut dreptul de proprietate asupra terenului pentru construcție cu numărul cadastral 1027114.301 și casei de locuit cu numărul cadastral 1027114.301.01, situate în sat. Floreni, raionul Anenii Noi.

Totodată, comunică că în privința acțiunilor lui Dionisie Crudu și Iurie Carp a fost pornită o cauză penală în baza art. 190 Cod penal.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 5, 14 din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, art. 199, 228, 753-785, 834-836 Cod civil, art. 71 alin. (1), (2), 166, 167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, declararea nulității declarației de refuz a abitației viagere a lui Vasili Rusu din 25 martie 2015, contractului de vânzare-cumpărare din 25 martie 2015, a terenului pentru construcție cu numărul cadastral 1027114.301 și casei de locuit cu numărul cadastral 1027114.301.01, situate în sat. Floreni, raionul Anenii Noi, încheiat între Dionisie Crudu, Ion Țurcan și Valentina Țurcan și contractului de donație din 28 ianuarie 2015, prin care au fost transmise cu titlu gratuit terenul pentru construcție cu numărul cadastral 1027114.301 și casa de locuit cu numărul cadastral 1027114.301.01, situate în sat. Floreni, raionul Anenii Noi, încheiat între Vasili Rusu și Dionisie Crudu.

Prin hotărârea Judecătorei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017, acțiunea a fost admisă integral.

A fost declarat nul contractul de donație din 28 ianuarie 2015, prin care s-a dispus transmiterea cu titlu gratuit în proprietatea lui Dionisie Crudu a terenului pentru construcție cu numărul cadastral 1027114301 și casei de locuit cu numărul cadastral 1027114301.01, amplasate în sat. Floreni, raionul Anenii Noi, încheiat între Vasili Rusu și Dionisie Crudu, cu radierea dreptului de proprietate acordat prin acest contract.

A fost declarat nulă declarația din 25 martie 2015, autenticată de notarul public Angela Jeleznîi, cu privire la renunțul lui Vasili Rusu la dreptul de abitație viageră.

A fost declarat nul contractul de vânzare-cumpărare din 25 martie 2015, a terenului pentru construcție cu numărul cadastral 1027114301 și casei de locuit cu numărul cadastral 1027114301.01, amplasate în sat. Floreni, raionul Anenii Noi, încheiat între Dionisie Crudu și Țurcan Ion, Țurcan Valentina, cu repunerea părților contractante în poziție inițială și cu radierea dreptului de proprietate acordat prin contractul anulat.

La 16 februarie 2017, Ion Țurcan și Valentina Țurcan au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017, prin care au solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

La 22 februarie 2017, Dionisie Crudu a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Ion Țurcan și Valentina Țurcan, s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probelor invocate în susținerea acestuia și dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 830,32 lei, fiindu-le acordat termen până la 3 mai 2017.

Totodată, a fost stabilită ședința de judecată pentru data de 4 mai 2017, ora 10:00.

A fost comunicat apelanților că în cazul dacă nu vor lichida neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu se va considera depusă și va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Dionisie Crudu, s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probelor invocate în susținerea acestuia și dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 830,32 lei, fiindu-i acordat termen până la 3 mai 2017.

Totodată, a fost stabilită ședința de judecată pentru data de 4 mai 2017, ora 10:00.

A fost comunicat apelantului că în cazul dacă nu va lichida neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu se va considera depusă și va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017, au fost restituite cererile de apel declarate de Ion Țurcan, Valentina Țurcan și Dionisie Crudu, în legătură cu faptul că apelanții nu au înlăturat neajunsurile indicate în încheierile din 14 martie 2017 și 30 martie 2017.

La 28 aprilie 2017, Ion Țurcan și Valentina Țurcan au declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea încheierii recurate, cu restituirea pricinii spre examinare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și nefondată.

Susțin că în ședința de judecată a instanței de apel a fost prezentă Valentina Țurcan, care a solicitat prelungirea termenului de înlăturare a neajunsurilor, deoarece la acel moment nu a avut posibilitatea să achite taxa de stat, însă instanța de apel a ignorat această solicitare, precum și solicitarea de acordare a termenului pentru angajarea unui avocat, prin ce consideră că le-a fost încălcat dreptul la apărare.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa părților la 2 iunie 2017, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 101), însă careva date despre recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, se consideră că recurenții s-a conformat prevederilor legale și au declarat recursul împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel, în partea contestată, din considerentele ce urmează.

Or, recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017 a fost depus doar de Ion Țurcan și Valentina Țurcan.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

Din materialele dosarului se constată că la 14 februarie 2017, Ion Țurcan și Valentina Țurcan au declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017, indicând că motivele de fapt și de drept vor fi prezentate suplimentar, după ce vor lua cunoștință cu hotărârea motivată a primei instanțe și fără a achita taxa de stat, în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC.

Tot actele cauzei atestă că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ion Țurcan și Valentina Țurcan, s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probelor invocate în susținerea acestuia, precum și dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 830,32 lei, pentru înlăturarea acestor neajunsuri fiindu-le acordat termen până la 3 mai 2017.

Totodată, a fost stabilită ședința de judecată pentru data de 4 mai 2017, ora 10:00 și explicat că în caz dacă apelanții nu vor lichida neajunsurile, va fi examinată chestiunea cu privire la restituirea cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit prevederilor art. 365 alin. (1) lit. d) CPC, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. Iar, în conformitate cu alin. (4) a aceluiași articol, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992 pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se achită 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75% din taxa calculată din suma contestată.

Raportând normele citate la circumstanțele speței, Colegiul va reține că Ion Țurcan și Valentina Țurcan au depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017, fără indicarea motivelor de fapt și drept pe care se întemeiază apelul și fără a fi anexată dovada achitării taxei de stat, lacunele date nefiind înlăturate nici până la expirarea termenului acordat de instanța de apel prin încheierea din 14 martie 2017.

În acest sens, instanța de recurs remarcă că încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, a fost expediată în adresa apelanților la 31 martie 2017 (f. d. 75), fiind recepționată de Ion Țurcan și Valentina Țurcan la 7 aprilie 2017 (f. d. 76,77), respectiv termenul pentru înlăturarea neajunsurilor constituind aproximativ o lună de zile.

Ca consecință, se constată că Curtea de Apel Chișinău, având la bază prevederile art. 369 alin. (1) CPC, întemeiat a dispus, prin încheierea din 4 mai 2017, restituirea cererii de apel depusă de Ion Țurcan și Valentina Țurcan

împotriva hotărârii Judecătorei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017, dat fiind faptul că apelanții nu au prezentat cererea de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probelor invocate în susținerea acestuia și nu au achitat taxa de stat în cuantum de 830,32 lei, în termenul stabilit de instanța de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reține ca lipsite de suport legal afirmațiile recurenților precum că în cadrul ședinței de judecată din 4 mai 2017 Valentina Țurcan a solicitat termen suplimentar pentru înlăturarea neajunsurilor, însă instanța de apel a ignorat această cerință.

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței din 4 mai 2017, odată cu soluționarea chestiunii privind primirea pe rol a cererilor de apel declarate de Ion Țurcan, Valentina Țurcan și Dionisie Crudu, rezultă că Valentina Țurcan a solicitat doar amânarea examinării cauzei, fără a invoca careva motive întemeiate, dar nu și prelungirea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, iar careva obiecții la procesul-verbal menționat nu au fost depuse.

De altfel, la materialele pricinii lipsește și o cerere de la Ion Țurcan și Valentina Țurcan cu privire la prelungirea termenului de înlăturare a neajunsurilor cererii de apel, cu invocarea motivelor întemeiate.

Nici argumentul recurenților precum că le-a fost încălcat dreptul la apărare, nu poate fi luat în considerație de instanța de recurs, și asta deoarece, pe lângă faptul că restituirea apelului a survenit ca consecință a neînlăturării neajunsurilor cererii de apel în termenul stabilit de instanță, la materialele pricinii, lipsesc dovezi care ar indica la faptul că Ion Țurcan sau Valentina Țurcan ar fi solicitat termen pentru angajarea unui avocat, iar instanța de apel a refuzat.

Drept urmare, instanța de recurs reiterează că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului stabilirea bazei legale a unei acțiuni de către instanță și termenele – limită pentru introducerea unei acțiuni se numără printre limitările permise ale dreptului de acces la o instanță, cu condiția ca acestea să nu restricționeze accesul unei persoane la un tribunal de o manieră care îi afectează chiar esența dreptului sau când nu urmăresc un scop legitim ori nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie atins.

Astfel, instanța de recurs subliniază că în cazul în care instanța de judecată a stabilit un anumit termen în care trebuie efectuate acțiuni procesuale, partea care trebuie să le execute are obligația de a îndeplini acestea acțiuni în termenul indicat în actul de dispoziție judecătoresc, iar la utilizarea mijloacelor de comunicare (poșta electronică, oficiul poștal), să se asigure că ele vor ajunge la destinatar cel târziu la momentul stabilit în prealabil de către instanța și nicidecum până la ora 24:00 a ultimei zile a termenului. O altă abordare va echivala cu o încălcare a termenului de procedură, fixat de instanță.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată drept temeinică soluția instanței de apel cu privire la restituirea cererii de apel depusă de Ion Țurcan și Valentina Țurcan împotriva hotărârii Judecătorei Anenii Noi din 20 ianuarie 2017.

Față de cele ce preced, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel în partea prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Ion Țurcan și Valentina Țurcan.

Având în vedere că Dionisie Crudu nu a contestat cu recurs încheierea Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017, instanța de recurs consideră inoportun de a se expune cu privire la temeinicia sau netemeinicia acesteia în partea necontestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de Ion Țurcan și Valentina Țurcan.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 4 mai 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Procurorului raionului Anenii Noi, Viorel Gaina, în interesele lui Vasili Rusu împotriva lui Dionisie Crudu, Ion Țurcan și Valentina Țurcan cu privire la declararea nulității actelor juridice, în partea prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Ion Țurcan și Valentina Țurcan.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță